

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«Η Τέχνη της Αγιογραφίας. Θεωρία και Τεχνικές Α΄»

Εισαγωγή

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ) και το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), σας καλωσορίζουν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Η Τέχνη της Αγιογραφίας. Θεωρία και Τεχνικές Α΄», διάρκειας έξι μηνών (διδασκτικές ώρες: 114), το οποίο θα διεξαχθεί διαδικτυακά και θα υλοποιηθεί με σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μέσω της πλατφόρμας zoom.

Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος είναι ο κ. Τρύφων Τσομπάνης, αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εξειδικευμένος ακαδημαϊκός στον τομέα της Αισθητικής της Θείας Λατρείας και αναγνωρισμένος αγιογράφος.

Στο πρόγραμμα διδάσκουν, το θεωρητικό μέρος, η Παρασκευή Παπαδημητρίου, ΕΔΙΠ του του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, στον τομέα Λατρείας Αρχαιολογίας και Τέχνης, και το πρακτικό μέρος ο Ιωάννης Σαρηγιαννίδης, ΕΔΙΠ του του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, στον τομέα Λατρείας Αρχαιολογίας και Τέχνης και αναγνωρισμένος αγιογράφος.

Έναρξη προγράμματος: 25/01/2022

Λήξη προγράμματος: 7/06/2022

Διάρκεια: έξι μήνες (διδασκτικές ώρες: 114)

Κόστος: 280 ευρώ

Παρέχεται εκπαιδευτική πολιτική

Παρέχεται πιστοποιητικό επιμόρφωσης/ ECTS: 8,5

Αιτήσεις γίνονται δεκτές από 23/12/2022 έως 24/01/2022

Στόχος του προγράμματος

Στόχος του προγράμματος είναι η εκμάθηση της τέχνης της αγιογραφίας τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα παρέχει στους εκπαιδευόμενους ολοκληρωμένες γνώσεις για την μελέτη της αγιογραφίας με σκοπό την εικονογραφική παραγωγή μέσω της πρακτικής εξάσκησης στο αντικείμενο. Απαιτείται η εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με τα υλικά, τις τεχνικές, τα ρεύματα που ακολουθούνται για την ολοκλήρωση των εικόνων αλλά και των τοιχογραφιών. Παράλληλα, θα πρέπει να

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

γνωρίσουν τις αρχές που διέπουν την ιστορία (αγιογράφηση) του ορθόδοξου ναού, καθώς και τους εικονογραφικούς τύπους (κύκλους, παραστάσεις, μεμονωμένες μορφές). Για τον σκοπό αυτό απαραίτητη είναι η εμβάθυνση στο ιστορικό υπόβαθρο της βυζαντινής ζωγραφικής έως τους νεότερους χρόνους, η θεολογία της εικόνας, η λειτουργική και ιδιωτική της χρήση, και τέλος, η καλλιτεχνική της αξία στην τοπική αλλά και παγκόσμια κουλτούρα.

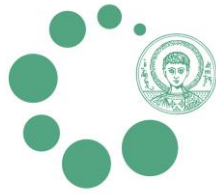
Αναγκαιότητα προγράμματος

Το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στο ενδιαφέρον όσων επιθυμούν να ασχοληθούν με την τέχνη της αγιογραφίας. Με συστηματικό τρόπο το προτεινόμενο πρόγραμμα θα καλύψει την ανάγκη για πρακτική εξάσκηση και συνεχή επιμόρφωση σε μια τέχνη που κερδίζει ολοένα έδαφος τα τελευταία χρόνια, όπως φαίνεται από τη διοργάνωση ειδικών εκθέσεων, συνεδρίων, δημοσιεύσεων κλπ. Επιπλέον εξασφαλίζει ιδιαίτερα οργανωμένο χώρο (ευρύχωρο και άρτια εξοπλισμένο εργαστήριο), γεγονός που αποτελεί μία πτυχή δύσκολη για τα προγράμματα σπουδών σε ιδιωτικές και δημόσιες σχολές. Έτσι, το προτεινόμενο πρόγραμμα είναι σημαντικό, διότι θα προσφέρει γνώσεις και προβληματισμούς πάνω σε μία θεματική ιδιαίτερος σημαντική και ενδιαφέρουσα, η οποία παράλληλα καθίσταται χρήσιμο επαγγελματικό προσόν για τους εκπαιδευόμενους.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Ολοκληρώνοντας το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, οι συμμετέχοντες θα μπορούν

- να εντοπίζουν τους παράγοντες που διαμόρφωσαν την σύγχρονη αγιογραφία
- να δίνουν μία συγκροτημένη απάντηση σχετικά με θέματα βυζαντινής ζωγραφικής και θεολογίας της εικόνας
- να αναπτύσσουν την κριτική και αναλυτική τους σκέψη μέσα από τον εντοπισμό και την κατανόηση των παραγόντων που οδήγησαν στη διαμόρφωση της βυζαντινής τέχνης και αισθητικής

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

- να αξιοποιούν την αποκτηθείσα πρακτική γνώση στην περαιτέρω ολοκλήρωση μιας βυζαντινής παράστασης είτε ως τοιχογραφία είτε σε φορητή εικόνα

Σε ποιους απευθύνεται το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε όλους όσους ενδιαφέρονται να ασκηθούν στην τέχνη της αιογραφίας, αποφοίτους ΑΕΙ, Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών, ΑΤΕΙ, ΙΕΚ, ΔΕ, κ.α.

Κατηγορίες υποψηφίων που γίνονται δεκτοί/Προαπαιτούμενες γνώσεις/ Κριτήρια επιλογής

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν όσοι έχουν:

- ▶ Βασικές γνώσεις αιογραφίας
- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα της πρακτικής άσκησης, στο πρόγραμμα θα γίνουν αποδεκτοί μόνο οι δεκαπέντε πρώτοι που θα δηλώσουν συμμετοχή με την αίτησή τους.

Μέθοδος υλοποίησης

Λόγω των ειδικών συνθηκών που διανύουμε τα θεωρητικά μαθήματα, όπως και τα πρακτικά θα πραγματοποιηθούν εξ αποστάσεως, μέσω της πλατφόρμας του Zoom. Θα γίνει χρήση εποπτικού υλικού και θα διανέμονται ασκήσεις μέσω ασύγχρονης εκπαίδευσης.

Εκπαιδευτικό υλικό / Άλλες παροχές

Στους συμμετέχοντες θα αποσταλεί ηλεκτρονικά:

1. Εκπαιδευτικό υλικό και βιβλιογραφία
2. Σχέδια αιογραφίας
3. Εκπαιδευτικά βίντεο

Δομή Εκπαιδευτικού προγράμματος

Προσφέρονται εκατόν οκτώ ώρες μαθημάτων κατανεμημένες σε δέκα οκτώ εβδομάδες (5 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα και μια ώρα αξιολόγησης μαθησιακών γνώσεων και δεξιοτήτων). Θα πραγματοποιηθούν επίσης δυο διαλέξεις τριώρης διάρκειας = 114 ώρες = 8,5 ECTS

Τα μαθήματα περιλαμβάνουν τις εξής θεματικές ενότητες:

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ (Διδάσκουσα: Παρασκευή Παπαδημητρίου)

Απαραίτητη κρίνεται η γνώση των εκπαιδευόμενων σχετικά με την εξέλιξη της χριστιανικής αρχιτεκτονικής και της ζωγραφικής τέχνης από τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους μέχρι τις μέρες μας. Στον πρώτο κύκλο του προγράμματος, η ύλη θα ολοκληρωθεί με την Εικονομαχική περίοδο, ενώ θα αναπτυχθούν και θέματα χριστιανικής εικονογραφίας.

Ειδικότερα:

1. 25/01/2022: Οι όροι αγιογραφία – εικόνα. Τα είδη της βυζαντινής ζωγραφικής
2. 1/02/2022: Οι απαρχές της Χριστιανικής τέχνης - Παλαιοχριστιανική τέχνη (4^{ος}-6^{ος} αι.)
3. 8/02/2022: Πρωτοβυζαντινή τέχνη (6^{ος} – 8^{ος} αι.)
4. 15/02/2022: Εικονομαχία
5. 22/02/2022: Η Θεολογία της εικόνας, ερμηνεία
6. 1/03/2022: Η αισθητική της βυζαντινής ζωγραφικής
7. 8/03/2022: Οι αρχές της ορθόδοξης αγιογραφίας
8. 15/03/2022: Χριστιανική εικονογραφία (ερμηνεία)
9. 22/03/2022: Εικονογραφικοί τύποι Χριστού
10. 29/03/2022: Εικονογραφικοί τύποι Παναγίας
11. 5/04/2022: Εικονογραφικά προγράμματα (κύκλοι)
12. 12/04/2022: Δογματικός κύκλος
13. 3/05/2022: Λειτουργικός κύκλος
14. 10/05/2022: Ιστορικός κύκλος
15. 17/05/2022: Εικονογραφία αγίων
16. 24/05/2022: Βίοι αγίων – μαρτυρολόγια
17. 31/05/2022: Τα χρώματα στην Αγιογραφία – οι συμβολισμοί τους
18. 7/06/2022: Αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος οι εκπαιδευόμενοι υποχρεούνται να παρουσιάσουν στους συνεκπαιδευόμενους, στον διδάσκοντα και στον υπεύθυνο του προγράμματος εργασία, η οποία θα τους ανατεθεί από την διδάσκουσα.

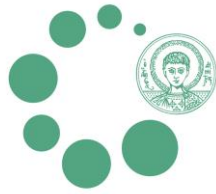
T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ (Διδάσκων: Ιωάννης Σαρηγιαννίδης)

Η θεωρητική και πρακτική εκμάθηση των κύριων αισθητικών αρχών της ζωγραφικής σύνθεσης αποσκοπεί στη βιωματική προσωπική σχέση του εκπαιδευόμενου με τη βυζαντινή ζωγραφική τέχνη. Μέσα από αυτή τη διαδικασία ο ασκούμενος καλείται να καλλιεργήσει τις δυνατότητές του στο σχέδιο και στο χρώμα με απώτερο σκοπό την δημιουργία έργων τέχνης σύμφωνα με τους κανόνες της βυζαντινής τεχνοτροπίας αλλά και προσέγγισης των αληθειών της Εκκλησίας μέσα από τον μυστικό τρόπο της εικονογραφίας της.

Ειδικότερα:

1. 25/01/2022: Εισαγωγή στη θεωρία και πράξη της βυζαντινής εικαστικής Τέχνης.
2. 1/02/2022: Μαθήματα σχεδίου ενηλίκων
3. 8/02/2022: Μαθήματα σχεδίου παιδιών
4. 15/02/2022: Μαθήματα σχεδίου ενηλίκων
5. 22/02/2022: Μαθήματα σχεδίου ενηλίκων
6. 1/03/2022: Μαθήματα σχεδίου ενδυμάτων
7. 8/03/2022: Μαθήματα σχεδίου παράστασης
8. 15/03/2022: Εισαγωγή στην αυγοτέμπερα
9. 22/03/2022: Προετοιμασία ξύλου και μουσαμά
10. 29/03/2022: Χρωματικές ασκήσεις σε διακοσμητικά σχέδια
11. 5/04/2022: Χρωματικές ασκήσεις σε διακοσμητικά σχέδια
12. 12/04/2022: Χρωματικές ασκήσεις σε διακοσμητικά σχέδια
13. 3/05/2022: Χρωματικές ασκήσεις σε ενδύματα
14. 10/05/2022: Χρωματικές ασκήσεις σε ενδύματα
15. 17/05/2022: Χρωματικές ασκήσεις σε πρόσωπα
16. 24/05/2022: Χρωματικές ασκήσεις σε πρόσωπα
17. 31/05/2022: Τα βερνίκια και οι ιδιότητές τους
18. 7/06/2022: Αξιολόγηση

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ο καθηγητής θα εξηγήει εξατομικευμένα αλλά και ομαδικά την μέθοδο σταδιακής φιλοτέχνησης των διακοσμητικών σχεδίων, του τοπίου, των αρχιτεκτονημάτων, των ενδυμάτων και της προσωπογραφίας, τα διάφορα στάδια ζωγραφικής μέχρι την ολοκλήρωσή τους.

Κάθε εβδομάδα θα ανατίθεται από τον διδάσκοντα ένα σχέδιο για όλους τους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι υποχρεούνται να το δουλέψουν στο σπίτι και να το φέρουν ολοκληρωμένο την επόμενη εβδομάδα προς αξιολόγηση από τον υπεύθυνο του προγράμματος.

Κάθε εβδομάδα, κατά τη διάρκεια μιας ώρας θα γίνεται αξιολόγηση των αποτελεσμάτων μάθησης των εκπαιδευόμενων από τον επιστημονικά υπεύθυνο καθηγητή Τρύφωνα Τσομπάνη (= 18 ώρες)

Υποχρεώσεις εκπαιδευόμενων/Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

Για την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος οι συμμετέχοντες θα πρέπει:

A) να έχουν παρακολουθήσει το σύνολο των διδακτικών ενοτήτων. Οι απουσίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10 % των προβλεπόμενων ωρών εκπαίδευσης.

B) να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία την γραπτή εργασία στο θεωρητικό μέρος, την οποία οφείλουν να παρουσιάσουν στους άλλους εκπαιδευόμενους, καθώς και τις ασκήσεις των σχεδίων στο πρακτικό μέρος.

Γ) να έχουν καταβάλει το σύνολο των διδάκτρων πριν το πέρας των μαθημάτων.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος απονέμεται στους συμμετέχοντες Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης, το οποίο εκδίδεται από το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του ΑΠΘ και υπογράφεται από τον Πρόεδρο του ΚΕΔΙΒΙΜ και τον Επιστημονικά Υπεύθυνο του Προγράμματος.

Στους συμμετέχοντες που παρακολούθησαν αλλά δεν ολοκλήρωσαν το σύνολο του προγράμματος, μπορεί να παρέχεται Βεβαίωση Παρακολούθησης.

Κόστος συμμετοχής/Εκπαιδευτική πολιτική

Το κόστος του προγράμματος ανέρχεται στα 280€, τα οποία θα πρέπει να κατατεθούν σε δυο δόσεις. Πριν την έναρξη του προγράμματος θα καταβληθεί το ποσό των 140€ και έως τα τέλη του Φεβρουαρίου (22/02/2022) θα καταβληθεί το υπόλοιπο ποσό των 140€. (Παρέχεται έκπτωση 50 ευρώ σε δυο εκ των εκπαιδευόμενων (φοιτήτρια/τη ή άνεργη/ο, με τα χαμηλότερα εισοδηματικά κριτήρια)

Αιτήσεις

Οι ενδιαφερόμενοι/ενδιαφερόμενες υποβάλλουν αίτηση ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Κέντρου Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του ΑΠΘ. Η Αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ
ΜΑΘΗΣΗΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

1. Βιογραφικό
2. Απολυτήριο Λυκείου
3. Πτυχίο (εφόσον υπάρχει)
4. Μεταπτυχιακό δίπλωμα (εφόσον υπάρχει)

Σε περίπτωση που δεν συγκεντρωθεί ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός επιμορφούμενων, το ΚΕΔΙΒΙΜ διατηρεί το δικαίωμα αλλαγής της ημερομηνίας έναρξης του προγράμματος ή και ακύρωσής του.

Επικοινωνία

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επικοινωνούν με την κ. Παρασκευή Παπαδημητρίου, στο: parpadim@past.auth.gr

Όροι παρακολούθησης προγραμμάτων